

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник наукових праць
Економічні та юридичні науки

2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник наукових праць
ЕКОНОМІЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Вінниця – 2015

УДК 332:338.432

ББК 65.9 (4УКР) 32 + 65.049 (4УКР)

Е-45

Економічні та юридичні науки: Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету – Вінниця, ПП «ТД «Едельвейс і К», 2015. – 205 с.

У збірнику висвітлено наукові та виробничі аспекти економічних та правових відносин у галузях економіки.

Для студентів, аспірантів, науковців, працівників галузей економіки та юриспруденції, державних органів управління – всіх, хто цікавиться проблемами економіки та права.

Матеріали наукових статей Збірника наукових праць «Економічні та юридичні науки» ВНАУ розглянуто і схвалено на засіданнях Вчених рад: економічного факультету протокол № 6 від 24.04.15 р.; факультету менеджменту та права протокол № 9 від 20.04.15 р.

Головний редактор: Шпикуляк О.Г., доктор економічних наук, професор.

Заступники головного редактора: Лепетан І.М., кандидат економічних наук, доцент (Секція: Економічні науки); Омельчук В.А., доктор юридичних наук, професор (Секція: Юридичні науки).

Відповідальний секретар: Логоша Р.В., к.е.н., доцент.

Редакційна колегія: Баклан О.Д., доктор юридичних наук, професор; Берлач Н.А. доктор юридичних наук, професор; Буреннікова Н.В., доктор економічних наук, професор; Галуцько В.В., доктор юридичних наук, професор; Гиренко І.В., кандидат юридичних наук, доцент; Гуцаленко Л.В., доктор економічних наук, професор; Калетнік Г.М., доктор економічних наук, професор, академік НААН; Кіндюк Б.В., доктор юридичних наук, доктор географічних наук, професор; Козловський С.В., доктор економічних наук, професор; Коляденко С.В., доктор економічних наук, професор; Курило В.І., доктор юридичних наук, професор; Ладиченко В.В., доктор юридичних наук, професор; Левчук К.І., доктор історичних наук, професор; Мазур А.Г., доктор економічних наук, професор; Мельничук О.Ф., кандидат юридичних наук, доцент; Мулик Т.О., кандидат економічних наук, доцент; Панталієнко П.В., кандидат юридичних наук; Печуляк В.П., доктор юридичних наук, доцент; Правдюк Н.Л., доктор економічних наук, професор; Прутська О.О., доктор економічних наук, професор; Світличний О.П., доктор юридичних наук, доцент; Тимкова В.А., кандидат філологічних наук, доцент; Ціхановська В.М., кандидат економічних наук, доцент; Шаманська О.І., кандидат економічних наук, доцент.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

© Вінницький національний аграрний університет, 2015

ЗМІСТ

Секція: Економічні науки

Мазур А.Г., Мазур С.А. НАУКОВО – ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕГОНАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ.....	8
Материнська О.А., Базюк С.А. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	17
Мамалига С.В., Гнатюк В.О. МАРКЕТИНГ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ.....	22
Материнська О.А., Грушелевич О.А. АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	27
Іщенко Я.П., Заверуха Т.Ю. РОЗВИТОК ФОРМ (СИСТЕМ) БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ УПРАВЛІННЯ.....	32
Гуцаленко Л.В., Іванова О.М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ.....	37
Скорук О.П., Козак Л.А. АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	43
Материнська О.А., Мазур Ю.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	47
Прутська О.О., Наварчук Я. Л. САНАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ	53
Шевчук О.Д., Павленко О.Ю. СТАН ТА СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ.....	59
Січко Т.В., Поважук Д.О. МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗАСОБАМИ СИСТЕМОГО АНАЛІЗУ.....	65
Материнська О.А., Потапова І. В. ОЦІНКА ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКУ.....	70
Руда О.Л., Рожицька А.Є. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ.....	76
Волонтир Л.О., Рожицька А.Є. АНАЛІЗ СТІЙКОСТІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ПОСІВНИХ ПЛОЩ.....	81
Материнська О.А., Романець А.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМ.....	88
Руда О.Л., Скоропад В.В. ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР В УКРАЇНІ. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	92

**МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
ЗАСОБАМИ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ**

Січко Т.В., к.т.н., доцент,
Поважук Д.О., студент,
Вінницький національний аграрний університет

В статті розглянуто основні процеси бізнес-моделювання засобами системного аналізу. Зосереджено увагу на потужному інструменті моделювання AllFusion Process Modeler 7, який дозволяє осмислювати бізнес-процеси та оцінку впливу тих чи інших подій, також описує взаємодію процесів і потоків інформації на підприємстві. За допомогою AllFusion Process Modeler 7 користувач може зробити свою роботу більш продуктивною. AllFusion Process Modeler 7 автоматизує рішення багатьох допоміжних завдань, які зазвичай пов'язані з побудовою моделі процесу, і забезпечує логічну строгість, необхідну для досягнення коректних і узгоджених результатів. AllFusion Process Modeler 7 відстежує зв'язки в діаграмах, зберігаючи їх цілісність при внесенні змін в модель. Крім цього, AllFusion Process Modeler 7 підтримує задані користувачем властивості, що дозволяє вносити відповідну інформацію.

Ключові слова: бізнес-процес, моделювання, програмний продукт, управління, декомпозиція, потоки даних, потоки робіт.

Постановка проблеми. Серед основних причин, що спонукають підприємства автоматизувати бізнес-процеси, виділяють наступні: необхідність зниження витрат або тривалості виробничого циклу; вимоги, що пред'являються споживачами і державою; впровадження програм управління якістю; злиття компаній; внутрішньо організаційні протиріччя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед науковців, які займались дослідження цього питання можна виділити – М. Хаммера, Д. Чампі, С. Гуха, М. Робсона, Д. Харінгтона, Д. Шорта, В. Бабушкіна, А. Боцулу, С. Белова, В. Гончарука, В. Горбунова, С. Колеснікова, Ю. Огурцова, Е. Попова, Е. Уткіна, О. Черемних, О. Віноградову та інших. Нажаль, питання оптимізованого моделювання бізнес-процесів залишається відкритим.

Метою статті є розгляд питання моделювання бізнес-процесів засобами системного аналізу на прикладі підприємства, що надає послуги в сфері технічного обслуговування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бізнес-процес являє собою сукупність бізнес-операцій, певну кількість внутрішніх видів діяльності, що починаються з одного або більше входів і закінчуються створенням продукції, необхідної клієнту (клієнт – не обов'язково зовнішній відносно підприємства споживач, це може бути підрозділ організації або конкретний працівник).

Моделювання бізнес-процесів дозволяє проаналізувати не тільки, як працює підприємство в цілому, як воно взаємодіє із зовнішніми організаціями, замовниками і постачальниками, але і як організована діяльність на кожному окремо взятому робочому місці [3].

Провідну роль у раціональній організації бізнес-процесів грають продукти Computer Associates (CA – американська корпорація, розробник програмного забезпечення) одним із яких є AllFusion Process Modeler 7 – потужний і найбільш передовий інструмент візуального моделювання бізнес-процесів [1].

AllFusion Process Modeler 7 – це універсальне середовище бізнес-моделювання, яке допомагає здійснити візуалізацію та аналіз бізнес-процесів, а також провести їх удосконалення. За допомогою моделей AllFusion Process Modeler 7 можна створити структуру, яка дозволить краще зрозуміти існуючі бізнес-процеси і визначити, як ці процеси взаємодіють з потоками даних на підприємстві, яка будується на основі трьох стандартних методологій: IDEF0 (функціональне моделювання), DFD (моделювання потоків даних) і IDEF3 (моделювання потоків робіт). Ці методології по-своєму унікальні. Кожна з них може бути виконана окремо за допомогою AllFusion Process Modeler 7, але їх сукупність укладена в модель дає аналітику повну картину предметної області клієнта.

Моделювання бізнес-процесів (використання стандарту IDEF0) дозволяє виконувати систематичний аналіз діяльності підприємства, фокусуючи увагу на стандартних, щоденних функціях і засобах управління, які підтримують ці функції [2].

Ключовими поняттями у побудові моделей бізнес-процесів є входи, виходи, механізми, управління, функціональні блоки, інтерфейсні дуги та декомпозиція.

На рис. 1. зображено контекстну діаграму структурно-функціональної моделі діяльності підприємства пов'язаної з наданням послуг в сфері технічного обслуговування комп'ютерної оргтехніки.

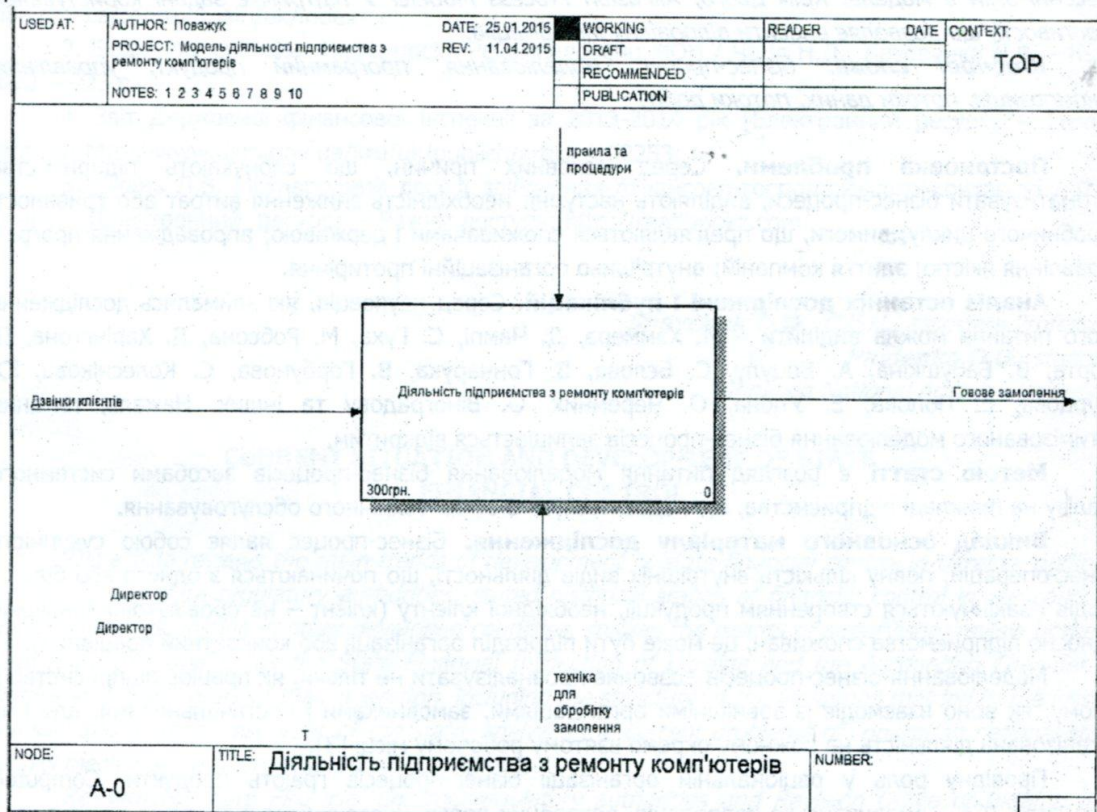
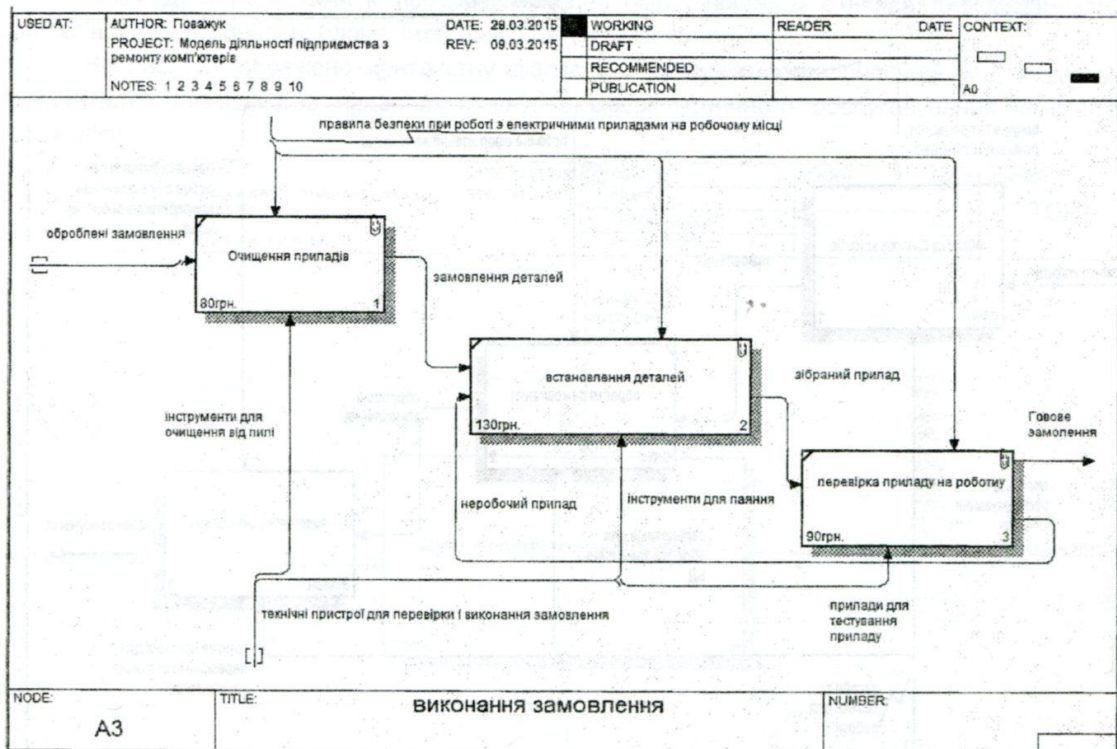

Рис. 1. Контекстна діаграма діяльності підприємства з ремонту комп'ютерів

AllFusion Process Modeler 7 надає аналітові два інструменти для оцінки моделі - вартісний аналіз, заснований на роботах (Activity Based Costing, ABC), і властивості, обумовлені користувачем (User Defined Properties, UDP).

Вартісний аналіз являє собою угоду про облік, використовуваний для збору витрат, пов'язаних з роботами, з метою визначити загальну вартість процесу. Вартісний аналіз заснований на моделі робіт, тому що кількісна оцінка неможлива без детального розуміння функціональності підприємства. Зазвичай ABC застосовується для того, щоб зрозуміти походження вихідних витрат і полегшити вибір потрібної моделі робіт при реорганізації діяльності підприємства (Business Process Reengineering). За допомогою вартісного аналізу можна вирішити такі задачі, як визначення дійсної вартості виробництва продукту, визначення дійсної вартості підтримки клієнта, ідентифікація робіт, які коштують найбільше (ті, які повинні бути поліпшені в першу чергу), забезпечення менеджерів фінансовою мірою пропонованих змін т.д. [4].

Рис. 3. Декомпозиція функціонального блоку «Обробка замовлення»

Результати вартісного аналізу наочно представляються на спеціальному звіті AllFusion Process Modeler 7 – Activity Cost Report (табл. 1).

Звіт дозволяє документувати ім'я, номер, визначення й вартість робіт, як сумарну, так і окремо по центрах витрат. Результати відображаються й безпосередньо на діаграмах. У лівому нижньому куті прямокутника роботи може показуватися або вартість (за замовчуванням), або тривалість, або частота проведення роботи [4].

Activity Cost Report – звіт AllFusion Process Modeler 7

Activity Number	Activity Name	Activity Cost (\$ U.S.)	Cost Center	Cost Center Cost (\$ U.S.)
3	Виконання замовлення	300.00	Компоненти	80.00
			Робоча сила	120.00
			Управління	100.00
31	Очищення приладів	80.00	Компоненти	10.00
			Робоча сила	40.00
			Управління	30.00
32	Встановлення деталей	130.00	Компоненти	50.00
			Робоча сила	40.00
			Управління	40.00
33	Перевірка приладу на роботу	90.00	Компоненти	20.00
			Робоча сила	40.00
			Управління	30.00

Розроблена модель має високий ступінь універсальності, є простою у використанні та забезпечує ефективну побудову діяльності підприємства з ремонту комп'ютерів. Аналітичний інструментарій інформаційної технології «AllFusion Process Modeler 7» забезпечує більш ефективний пошук і своєчасне виправлення ергономічних недоліків робочих алгоритмів професійної діяльності окремих частин виробничого процесу ще на етапі оброблення замовлення. Методичний підхід на базі інформаційної технології «AllFusion Process Modeler 7» є перспективним аналітичним методом для науково обґрунтованої оптимізації алгоритмів роботи підприємства. Кому потрібен AllFusion Process Modeler 7: всім підприємствам, що бажають домогтися оптимальності та ефективності власного бізнесу або бізнесу замовників. Керівникам проектів, бізнес-аналітикам, системним аналітикам, керівникам, маркетологам, консультантам, менеджерам з якості та ін.

Список використаних джерел:

1. AllFusion Process Modeler – провідний інструмент візуального моделювання бізнес-процесів [Електронний ресурс] / EASYCODE. Програмування – легко про складне. – Режим доступу: <http://easy-code.com.ua>.
2. Горбунов В. В. Информационные технологии, как эргономический метод обеспечения летной безопасности/ В. В. Горбунов// Тезиси доповідей на 4-й Міжнародн. науково-практичн. конференц. «Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах». – К.: НАУ, 14-15 квітня 2009. – С. 22-24.

3. Інформаційна технологія «Bpwin» – програмний засіб ергономічної оптимізації алгоритмів роботи льотного екіпажу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://icit.nau.edu.ua/files/sbt/13/11.pdf>.

4. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Системний аналіз»/ Січко Т.В.

5. Программа компьютерного моделирования Bpwin (AllFusion Process Modeler) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://bourabai.kz/cm/bpwin.html>.

6. Харрингтон Д. Оптимизация бизнес-процессов: документирование, анализ, управление, оптимизация. – СПб.: АЗБУКА БМикро. – 2002. – 314 с.

Sichko T.V., C.E.S., associate Professor,

Povazhyk D.O., student

Vinnitsia National Agrarian University

MODELING BUSINESS PROCESSES MEANS OF SYSTEM ANALYSIS

In the article the basic processes of business modeling tools of systems analysis. The emphasis on a powerful modeling tool AllFusion Process Modeler 7, which interpret business processes and assessment of the impact of certain events, also describes the interaction of processes and information flows in the company. Using AllFusion Process Modeler 7 users can make their work more productive. AllFusion Process Modeler 7 solution automates many auxiliary tasks usually associated with building process models, and provides logical rigor necessary to achieve correct and coherent results. AllFusion Process Modeler 7 tracks links in the charts, while maintaining their integrity when changes are made to the model. In addition, AllFusion Process Modeler 7 supports user-defined properties that allows you to make relevant information.

Keywords: *business process modeling, software, management, decomposition, data flows.*

УДК: 338.516.22:631.11

ОЦІНКА ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКУ

Материнська О.А., к.е.н., асистент кафедри,

Потапова І. В., студентка,

Вінницький національний аграрний університет

У статті розглянуто теоретичні аспекти формування та регулювання цін у ринкових умовах господарювання на продукцію сільського господарства. Визначено проблеми цінової політики, що склалися на ринку продукції АПК в сучасних умовах господарювання. За результатами дослідження окреслено проблему диспаритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію. Виявлено

0) ...
1) ...
2) ...
3) ...
4) ...
5) ...
6) ...
7) ...
8) ...
9) ...
10) ...
11) ...
12) ...
13) ...
14) ...
15) ...
16) ...
17) ...
18) ...
19) ...
20) ...
21) ...
22) ...
23) ...
24) ...
25) ...
26) ...
27) ...
28) ...
29) ...
30) ...
31) ...
32) ...
33) ...
34) ...
35) ...
36) ...
37) ...
38) ...
39) ...
40) ...
41) ...
42) ...
43) ...
44) ...
45) ...
46) ...
47) ...
48) ...
49) ...
50) ...
51) ...
52) ...
53) ...
54) ...
55) ...
56) ...
57) ...
58) ...
59) ...
60) ...
61) ...
62) ...
63) ...
64) ...
65) ...
66) ...
67) ...
68) ...
69) ...
70) ...
71) ...
72) ...
73) ...
74) ...
75) ...
76) ...
77) ...
78) ...
79) ...
80) ...
81) ...
82) ...
83) ...
84) ...
85) ...
86) ...
87) ...
88) ...
89) ...
90) ...
91) ...
92) ...
93) ...
94) ...
95) ...
96) ...
97) ...
98) ...
99) ...
100) ...

Підписано до друку 05.06.2015 р.
Формат 70x108/16. Папір офсетний. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 11,16.
Гарнітура Таһома. Замовлення № 94576.
Наклад 60 екземплярів.

Віддруковано ПП «ТД «Едельвейс і К»
м.Вінниця, вул. 600-річчя, 17
Тел.: (0432) 550-333
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
ДК №3736